

Інформаційний дайджест

“Реалізація методики громадського моніторингу – основа прозорості державних закупівель”

Дитяче оздоровлення та забезпечення потреб на діяльність органів влади

Результати регіональних досліджень

*Центр політичних студій та аналітики
пропонує Вашій увазі 6-й номер
інформаційного дайджесту в рамках
коаліційного проекту “Реалізація методики
громадського моніторингу – основа
прозорості державних закупівель”.*

ТОП-новина:
*Відкритий лист Президенту
України*

Продовження на

12

Результати досліджень

Волинські чиновники
долучаються до виправлення
прогалин в законодавстві

ст.2

Папір для чиновників в Києві?

Столичні цікаві факти

ст.4

10 позатендерних витрат у Міністерствах України

ст.7

Проект реалізації громадського моніторингу.

Чиновники Волинської області долучилися до напрацювання пропозицій по виправленню прогалин в законодавстві

16 листопада 2012 р. у Луцьку відбувся круглий стіл, присвячений підведенню підсумків проекту «Реалізація методики громадського моніторингу – основа прозорості державних закупівель».

Нагадаємо, що у Волинській області моніторинг відбувався у Волинській обласній державній адміністрації, Луцькій та Володимир-Волинській міських радах, Любомльській, Ківерцівській, Турійській, Ковельській, Локачинській районних державних адміністраціях.

«У ході реалізації проекту було виявлено, що більшість органів влади не оприлюднюють у мережі інтернет конкретних відомостей про проведення закупівлі товарів (робіт, послуг) за державні кошти, а це є порушенням ст. 6 ч. 5 ЗУ «Про доступ до публічної інформації». На сайтах деяких органів влади не оприлюднено річного плану закупівель, що є порушенням ст. 4 ч. 1 аб. 2 ЗУ «Про здійснення державних закупівель». У свою чергу, обмеження доступу громадськості до інформації про розпорядження бюджетними коштами є порушенням ст. 9 ч. 1 ЗУ «Про здійснення державних закупівель», - розповіла юрист, експерт ВОГО «Фонд місцевого розвитку» Мар'яна Конончук.

Аналізуючи проект, вона зазначила, що його реалізація стала хорошим позитивним досвідом для «Фонду місцевого розвитку», адже питання доступу до публічної інформації є новим для всіх в Україні. «І, власне, цим проектом ми довели, що запитувати про щось в органів влади не страшно. І відповідати на запити теж не страшно, якщо у вас, звісно, все прозоро», - сказала Мар'яна Конончук і додала, що найкраще працювала з запитами Волинська обласна державна адміністрація, адже на її сайті розміщена вся необхідна інформація про закупівлі.

«Загалом же, згідно з даними Державної фінансової інспекції, Волинська область має найнижчий показник порушень у сфері державних закупівель. Висновок можна зробити один: або в нас настільки прозора система витрачання бюджетних коштів, або в нас настільки «майстерна» звітність. Будемо сподіватися, що перший варіант. Якщо порівнювати різні дослідження, проведені Центром політичних студій та аналітики, то видно, що в розрізі різних видів суспільних відносин Волинська область є активним імплементатором норм, законів та міжнародних стандартів в галузі доступу до публічної інформації, поширенні інформації та співпраці з громадськістю», - повідомила юрист «Фонду місцевого розвитку».

Експерти відзначили, що протягом останнього року відбувається розшматування системи державних закупівель через запровадження численних виключень із-під дії закону «Про здійснення державних закупівель». «Тому потрібно ввести мораторій на внесення кардинальних змін у закупівельне законодавство принаймні на два-три роки», - висловили вони думку своїх київських колег.

Торкнулися під час заходу і обговорення нового закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України з питань державних закупівель», прийнятого 4 липня цього року і підписаного президентом. Присутні на круглому столі посадовці не приховували свого обурення тим, що від 2000 року у законодавство про тендерні закупівлі вже вносились тисячі змін, які зовсім не сприяють урегулюванню цієї галузі, а, навпаки, відлякують і відштовхують потенційних учасників тендерів. Так, старший інспектор управління економіки Волинської ОДА Емілія Гришук розповіла, що наразі існують проблеми з оприлюдненням інформації, зокрема, у Віснику державних закупівель. Також недостатньою є підготовка до електронних торгів, які мають бути втілені в життя вже з 2013 року.

Особливо незрозуміло відповідальним чиновникам, чому природні монополісти потрапили під дію закону про держзакупівлі, адже це – додаткова тяганина для всіх. Натомість з-під дії закону виключені всі державні й комунальні підприємства. «Тож відтепер, за даними експертів, із приблизно 360 мільярдів гривень державного бюджету (а саме таким може бути обсяг держзакупівель у 2012 році) 250 фактично ділитимуть «під ковдрою». А якщо немає тендерів, немає й публічної інформації про те, як витрачаються державні кошти, і, відповідно, немає навіть найменшого шансу для оскарження нечесних закупівель», - сказала Ольга Бузулук.

Відтак, присутні сформулювали ряд пропозицій до відповідних органів щодо тендерного законодавства, які будуть узгоджені і подані Центром політичних студій та аналітики. Наприклад, пропонується прийняти окремі закони, що визначатимуть особливі закупівлі таких товарів, як електрична енергія, природний газ, послуги водо-, теплопостачання та водовідведення, телекомунікаційні послуги. Крім того, вважають недоцільним запроваджувати з 1 січня 2013 року обов'язкове проведення процедури електронного реверсивного аукціону для всіх замовників торгів, а залишити за останніми право добровільного вибору процедури. В Європі, наприклад, процедура електронних торгів є обов'язковою лише для міністерств і відомств, місцеві державні адміністрації проводять її за бажанням.

Пропозиції щодо внесення змін до законодавства старшого інспектора управління економіки Волинської ОДА Емілії Гришук виглядають наступним чином:

Питання для вирішення	Обґрунтування необхідності вирішення питання	Шляхи вирішення
Закон України «Про здійснення державних закупівель» (пункт 2, частина 4, стаття 2) передбачає, що закупівля таких товарів та послуг як електрична енергія, природний газ, централізоване постачання теплової енергії, води, водовідведення та інші регулюватиметься окремими законами, до прийняття яких застосовується вищезазначений закон	Оскільки постачальники зазначених товарів і виконавці послуг є природними монополістами, недоцільно проводити процедури закупівлі, передбачені Законом України «Про здійснення державних закупівель». Раніше співпраця постачальників та споживачів послуг регулювалась довгостроковими договорами, що пролонгувались на черговий рік із уточненням обсягів послуг, цін тощо. За діючим Законом необхідно щороку проводити процедуру закупівлі, укладати договори, оприлюднювати інформацію, що призведе до залучення додаткових людських та технічних ресурсів. Ефективність такого методу є сумнівною.	Необхідно прийняти окремі закони, що визначатимуть особливі закупівлі таких товарів як електрична енергія, природний газ, послуг водо-, теплопостачання та водовідведення, телекомунікацій-них послуг
Законом України «Про внесення змін до Закону України «Про здійснення державних закупівель» щодо впровадження процедури електронного реверсивного аукціону» передбачено, що процедура електронного реверсивного аукціону підлягає обов'язковому застосуванню замовником, що здійснює закупівлю товарів, робіт і послуг, включених до переліку, затвердженого Кабінетом Міністрів України. Зазначена норма діятиме з 1 січня 2013 року	Розпорядники коштів місцевих бюджетів не мають ні достатніх технічних можливостей, ні навчених фахівців щоб у такий стислий термін розпочати проведення електронних торгів. Терміни, встановлені в законі для проведення окремих операцій по торгах, становлять 10-20 хвилин для проведення таких операцій та співпраці з оператором електронного майданчика (який буде один на всю країну) необхідні висококваліфіковані кадри. Досвід країн Європи показує, що підготовка таких кадрів здійснювалась тривалий час і в деяких країнах процедура електронних торгів є обов'язковою лише для міністерств і відомств, місцеві державні адміністрації проводять її за бажанням.	Не запроваджувати з 1 січня 2013 року обов'язкове проведення процедури електронного реверсивного аукціону для всіх замовників торгів, залишити за останніми право добровільного вибору процедури.

Папір для чиновників.

Столичні цікаві факти.

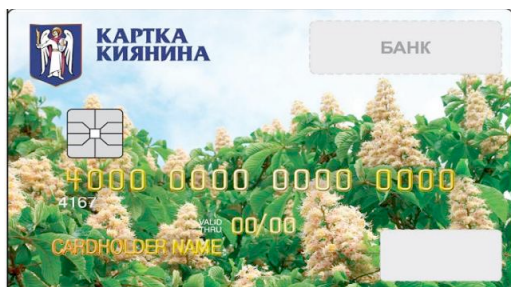
Судячи з витрат, Голосіївська РДА м.Києва працює найпродуктивніше. Принаймні на канцелярію вона витрачає в п'ять разів більше, ніж Деснянська.

Головним обов'язком органів публічної влади є надання послуг населенню. Громадяни України обізнані про рівень сервісу, на який спроможна влада. Але не всі знають, скільки конкретно коштів влада витрачає на власну діяльність.

Експерти Центру політичних студій та аналітики (ЦПСА) вирішили порівняти витрати органів публічної влади в м. Київ на власне забезпечення. Об'єктами для порівняння були обрані витрати на телефонні розмови, інтернет та канцелярію.

Відповідно до даних, які надали адміністрації, експерти ЦПСА підготували зведену таблицю коштів у гривнях, які влада витратила на власне утримання у 2012 році.

Орган публічної влади	Стац. тел.	Моб. тел.	Інтернет	Канцелярія	Обслуг. сайта	Всього
Голосіївська адміністрація	78000		10000	346800	664	435464
Дарницька адміністрація	71800	12000	4150	76600		164550
Деснянська адміністрація	31573		9927	30296	14000	85796
Дніпровська адміністрація	57000	15000	6000	112000	18720	208720
Оболонська адміністрація	73844	20000	2640	104500		200984
Печерська адміністрація	90000		5660	227846		323506
Святошинська адміністрація	33710		19416	7930	1400	62456
Солом'янська адміністрація	88500	11100	28800	100412		228812
Шевченківська адміністрація			30798	55141,70	48000	133939,7

Порожні клітинки свідчать про те, що у 2012 році орган влади не планував закупівлю. Правда це не стосується Подільської адміністрації, яку очолює Матвієнко Петро Миколайович. Службовці Подільської держадміністрації ретельно приховали конкретні цифри витрат. Для прикладу, на запит експертів ЦПСА була надана сумарна вартість витрат на канцелярію, бланки та пальне – 213 500 гривень.

Самі витрати на канцелярію адміністрацій викликають багато питань у експертів. Так, найбільшу ціну за канцелярію сплатила Голосіївська РДА – 346 800 грн. У той час, канцелярія для Святошинської адміністрації обійшлася платникам податків в 7 930 грн. Для того, щоб прояснити ситуацію, експерти ЦПСА вирішили вказати найдорожчі канцелярські товари, які і викликали різницю у витратах держадміністрацій.

Голосіївська держадміністрація, яку очолює Незнал Олександр Григорович, запланувала у витратах на канцелярію 346 800 гривень. З них – 96 300 грн на папір для друку формату А-4, А-3; 44 674 грн. на дрібну канцелярію (ручки, клеї, олівці та інше); 61 900 грн. на витратні матеріали(чорнила, пасти і т.д.); 10 000 грн. на магнітні носії інформації (флешки, диски, дискети та інше); 54 950 грн. на вітальні листівки, бланки для грамот, нагородну атрибутику, папки для грамот та рамки для грамот. Кого і за що, Незнал планує привітати грамотами за 53 950 грн. невідомо.

Дарницька РДА, яку очолює Вітковський Сергій Іванович, витратила на канцелярію 76 600 грн. Найдорожчі товари: поліграфічна продукція (бланки листів, наказів і т.д.) – 13 300 грн.; власне канцелярські товари (ручки, олівці та інше) – 12 200, а також папір офісний – 12 000 грн.

Деснянська адміністрація, яку очолює Жеребнюк Віктор Миколайович, витратила на канцелярію 30 296 гривень. Найдорожчими товарами стали: офісний папір за 8 944 грн. та конверти за 8 000 грн.

Дніпровська адміністрація, яку очолює Шевчук Олександр Семенович, із 112 000 грн. витратила 24 000 грн. на заправку картриджів до оргтехніки та на 42 000 грн. закупила марки для кореспонденції.

Оболонська РДА, яку очолює Антонов Василь Іванович, витратила на канцелярію 200 984 грн. На 37 500 грн. чиновники придбали марки та конверти; на 18 600 грн. видання періодичні; на 11 892 грн. виготовили службові бланки.

Печерська РДА, яку очолює Сущенко Сергій Миколайович, на канцелярію запланувала витратити 227 846 гривень. З них 95 000 грн. на папір для друку; 50 000 грн. на предмети канцелярії (ручки, олівці і т.д.); 48 300 грн. на конверти та марки, а також 22 846 грн. на заправку картриджів.

Святошинська РДА, яку очолює Рюмшин Сергій Миколайович, витратила на канцелярію непристойно мало грошей платників податків – 7 930 грн. З них 3 900 грн. на конверти та марки.

Солом'янська держадміністрація, яку очолює Сидоров Іван Петрович, витратила на канцелярію 100 412 грн. Найдорожчим виявився папір – 30 900 грн. На другому місці за вартістю, марки – 25 450 грн. На третьому – бланки подяки та конверти з фірмовою емблемою – 19 400 грн.

Шевченківська адміністрація, у 2012 році запланувала витратити на канцелярію 55 141 грн. Найдорожчими виявилися папір офісний – 12 000 грн. та марки поштові з конвертами – 9 999 грн 90 коп. Також треба відзначити, що підтримка сайту Шевченківської РДА обійдеться киянам в 48 000 грн. З них кияни заплатять 12 000 грн. за наповнення сайту протягом року та 36 000 грн. за модернізацію сайту.

Експерти ЦПСА здивовані такими результатами і знайшли тільки одне пояснення різниці між найменшими і найбільшими цінами за однакові послуги, а саме: держадміністрації збільшують витрати на власне утримання з метою покращити сервіс для громадян України.

Центр політичних студій та аналітики подавав запити у РДА Києва у рамках проекту «Реалізація методики громадського моніторингу – основа прозорості державних закупівель», який підтримується Міжнародним Фондом «Відродження».

5 закупівель залізниці, які не стали тендерами

Весною 2012 року Верховна Рада прийняла Закон «Про особливості здійснення закупівель в окремих сферах господарської діяльності», яким полегшила життя Укрзалізниці, а також її шести філіям під час тендерів. Безпосередньо статтею 4 цього Закону залізничники отримали право обирати постачальників товарів та послуг на суму до 5000000 грн. на власний розсуд без конкурсних торгів. На практиці, це означає, що менеджери залізниці самі обирають, кому перераховувати гроші, не звітувати перед громадськістю. Та експертам Центру Політичних Студій та Аналітики(ЦПСА) все ж таки вдалося отримати доступ до фінансових звітів залізничників, в яких фіксуються НЕтендерні закупівлі. За результатами аналізу документів, експерти склали рейтинг «цікавих» на їх думку закупівель.

1) 1350000 гривень Державна адміністрація залізничного транспорту України(Укрзалізниця) перерахувала на рахунок Державного економіко-технологічного університет транспорту за «Дослідження основних видів економічної діяльності залізничного транспорту та розробка номенклатур доходів з основних видів економічної діяльності залізничного транспорту України».

Що є прямим фактом того, що всі Західні рейтинги, які не включають «виші» України до своїх «сотень» є заангажованими. Дослідження українських вчених все ж таки коштують мільйони.

2) Друге місце – Південна залізниця. 999318 гривень від залізничників отримав офіційний дистриб'ютор в Україні виробника розеток Schneider Electric ТОВ «Д Лайт» за поставку Камазу-65117 з краном-маніпулятором DONGYANG. В Інтернеті, до речі, таку техніку можна замовити за 700000-800000 гривень.

3) На третє місце потрапила Львівська залізниця з двома закупівлями. Так, за 245196 державних грошей львівські залізничники придбали...консерви для собак у ТОВ "Ніка Захід". Маємо надію, що ці продуктам дістануться саме собакам. На 99462 гривень залізничники купили собі подарунки, а саме: 46 наручних годинників з символікою Львівською залізниці у ТОВ «Київський годинниковий завод». Середня ціна за годинник – 2162 гривні.

4) Четверте місце в Укрзалізниці. Приємно, що залізничники довірилися українській передовій науці, і зробили замовлення майже на 40 тис. \$. За 300000 грн. в Інституту економічної промисловості НАН було замовлено *«Проведення досліджень і розробка методологічних основ та функціонування акціонерного товариства залізничного транспорту, його органів управління, корпоративного будівництва на етапах реформування залізничного транспорту»*.

5) Останнє місце отримали управлінці з Одеської залізниці. 297000 гривень одесити перерахували юрфірмі «Аудиторська фірма «Актив».

99000 гривень за консультацію у сфері господарського судочинства. 99000 - за консультацію податкового обліку. 99000 – за консультацію податкового обліку. До речі, за бюджетні кошти Одеська залізниця утримує Службу контролю та внутрішнього аудиту, головними обов'язками якої є податковий, бухгалтерський та інші обліки.

“Десятка” позатендерних витрат у Міністерствах України

Хто читав Програму економічних реформ України на 2010-2014 рр. розміщену на офіційному сайті Президента України (http://www.president.gov.ua/docs/Programa_reform_FINAL_1.pdf), не міг не звернути увагу на те, що ключовим фактором економічного зростання України, Янукович Віктор Федорович вбачає саме в економії бюджетних коштів. З офіційних планів витрат Міністерств на 2012 рік, експерти Центру політичних студій та аналітики дійшли висновку, що, нажаль, НЕ всі міністри підтримують ініціативи Гаранта.

Відповідно до Закону України «Про здійснення державних закупівель», витрати органів виконавчої влади на товари вартістю 100000 гривень і більше мають відбуватися через особливі процедури – тендери. Як передбачається Законом, представники влади не зможуть впливати на хід тендерів, і в результаті, держава отримає якісний, а головне, дешевий товар. Інші витрати, вартістю менше 100000 гривень, представники держави можуть здійснювати без процедур. Тобто, службовці можуть на власний розсуд обирати постачальника і перераховувати йому кошти з державного бюджету України.

Експерти проаналізували заплановані витрати ключових органів виконавчої влади – Міністерств, і склали символічний рейтинг «цікавих» закупівель, які не стали тендерами.

Гроші від платників податків (в грн.)	Товар	Для Міністерства
99999		
99999		
99999		
99990		
99990		
99923		
99300		

99100		
99000		
99000		

Перше місце експерти віддали славетному **Міністерству оборони України**, очолюване Саламатіном Д. А.

Так, за 99999 гривень були придбані мітли та щітки для прибирання у ТОВ «Монца Консалтинг». Таким чином, Україна може спати спокійно, солдат без діла не залишився.

Варто відзначити не для рейтинга, що окрім мітл та щіток, ТОВ «Монца Консалтинг» у 2012 році для Міністерства поставить ряд інших, не пов'язаних між собою товарів:

1. Вогнегасників на 99999 грн.
2. Рукавів пожежних на 99999 грн.
3. Шифер 8-хвильовий на 99999 грн.

Друге місце експерти віддали **Міністерству юстиції України**, яке очолює кандидат на крісло спікера Лавринович О. В.

За 99999 грн. Міністерство вирішило забезпечити себе періодичними виданнями.

До речі, окрім журналів, підлеглі амбіційного міністра на 99980 гривень з податків громадян, запланували придбати «флешки». На 90400 грн – скріпки, зажими та скоби.

На третьому місці експерти розмістили **Міністерство фінансів України**. 99999 грн. – рівно стільки Мінфін запланував витратити на архівні коробки, папки та пакети.

Треба відзначити, що наявність настільки наближених цифр до «порогових» 100 тис. в Міністерстві Колобова Ю. В. є дещо несподіваним. Так як, відповідно до чинного законодавства України Державна фінансова інспекція(колишнє КРУ), яка день і ніч перевіряє саме такі підозрілі закупівлі, звітує про порушення саме перед Мінфіном.

Четверте місце - **Міністерству екології та природних ресурсів України**, на чолі зі Ставицьким Е. А.

99990 гривень – рівно стільки на 2012 рік запланували витратити чиновники на послуги з автоперевезення на таксі для керівного складу Міністерства. Якщо припустити, що середня поїздка по центру м. Київ коштує 40 грн, то за нескладними підрахунками Ставицький Е. А. за гроші платників податків зможе кататися по столиці 2499 разів.

Також треба відзначити, що чиновники Мінекології не жалкують бюджетних грошей на розвиток науки в Україні. На **99000** гривень заплановані витрати на *наукове обґрунтування проведення стратегічної екологічної оцінки ймовірних екологічних наслідків та визначення переліку об'єктів, що підлягають процедурі стратегічної екологічної оцінки*.

На п'ятому місці розмістилося **Міністерство охорони здоров'я** Богатирьової Р. В.

На телефонні(селекторні) наради у 2012 році МОЗ запланував витратити небагато-немало – 99990 гривень. Але це не всі витрати бюджетних грошей на телефонні послуги. Також, 97800 грн. до 2013 року будуть направлені на техобслуговування АТС.

Шосте місце дісталось **Міністерству інфраструктури України**, яке очолює славнозвісний герой Євро-2012 Колесніков Б. В.

Але на п'єдисталі одразу дві закупівлі.

1. Приладдя канцелярське паперове - 99923 грн.
2. Канцелярське приладдя - 99 893 грн.

Треба відзначити, що це не вся канцелярія, на яку розраховує Міністерство Колеснікова у 2012 році. За даними «Вісника державних закупівель» на 5 грудня 2012 року Міністерством інфраструктури України оголошені відкриті торги за приладдя канцелярські паперові. За чутками від наближених службовців до комітету конкурсних торгів Міністерства, вартість ще однієї порції канцелярії для Міністерства обійдеться платникам податків у 250000-300000 гривень.

На щасливому **сьомому місці** розмістилося **Міністерство надзвичайних ситуацій України**, ще не звільненого Балоги В. І.

Треба зазначити, що почесне місце МНС забезпечила жага до максимального налаштування Веб-порталу МНС.

Так, **99300** гривень підопічні Балоги запланували витратити на «налаштування комплексної системи захисту інформації» на Веб-порталі МНС. Крім того, 98100 бюджетних грн. на «проведення обстежень» захисту інформації на Веб-порталі МНС. І, 97600 грн. - «проведення держекспертизи» системи захисту інформації на Веб-порталі МНС.

Восьме місце дісталось для **Міністерства культури України**, яке очолює скрипаль Кулиняк М. А.

Попали у символічний рейтинг чиновники культури, завдячуючи своїм інформаційним апетитам у 2012 році. **99100** гривень запланувало Міністерство Кулиняка витратити на консультування у сфері захисту інформації. Крім того, гроші платників податків будуть спрямовані і на інші комп'ютерні втіхи:

99000 грн. – обслуговування комп'ютерної техніки;

98960 грн. – послуги з консультування щодо програмного забезпечення;

98000 грн. – послуги з переформатування способу внесення інформації до бази даних культурних цінностей.

Дев'яте місце для **Міністерства аграрної політики та продовольства України** Присяжнюка М. В. забезпечила закупівля у 99000 гривень копіювальних послуг для Міністерства. При тому, що 95000 грн. у сумі направлені на закупівлю та перезарядку картриджів для копіювальної техніки Міністерства.

Для **десятого місця** експерти Центру політичних студій та аналітики залишили найцікавішу, на їх погляд, закупівлю, на яку заплановані поза конкурсні державні гроші.

У 2012 році все те ж **Міністерство аграрної політики та продовольства** за **99000** гривень запланувало придбати «розробку за пріоритетним напрямком розвитку науки і техніки», а саме: **«Історія аграрної політики: її становлення та розвиток»**.

На останок, хотілося б звернутися до Голови уряду Азарова Миколи Яновича з пропозицією змусити пересічних міністрів все ж таки виконувати ініціативи Президента України, закладені у Програмі економічних реформ України на 2010-2014 рр. І можливо тоді, гроші отримані зі сплачених доброчесними громадянами України податків не будуть витратитися сотнями тисяч гривень на скрепки, мітли, щітки та інше.

З Нового року закупівлі для шкіл та лікарень можуть припинитися через е-тендери

Із 1 січня 2013 року всі державні замовники України зобов'язані розпочати проведення реверсивних електронних аукціонів, згідно із змінами до закону «Про здійснення державних закупівель», які були прийняті Верховною Радою на початку червня 2012 року.

Для цього замовники повинні були придбати посилений сертифікат електронного цифрового підпису (ЕЦП) у одного із акредитованих центрів сертифікації ключів. Проте, за місяць до Нового року, більше половини обласних державних адміністрацій, міських рад обласних центрів, міських рад та райдержадміністрацій не мають ЕЦП.

Ще у 2004 році Кабінет Міністрів зобов'язав їхніх керівників розробити та затвердити порядок надання їхнім працівникам права застосування ЕЦП, ведення обліку, зберігання та знищення їх особистих ключів тощо (постанова № 1452 від 28.10.2004). Лише п'ять ОДА чітко зазначили, що вони мають подібний Порядок (Волинська, Дніпропетровська, Кіровоградська, Луганська та Хмельницька).

«Ці факти свідчать про те, що переважна більшість державних замовників на місцевому рівні не зможуть проводити обов'язкові електронні аукціони із початком нового року. Це створює серйозний ризик зриву закупівлі життєво необхідних товарів, робіт та послуг. Оскільки до категорії місцевих замовників також відносяться лікарні, школи, дитячі садки, відповідні управління освіти або охорони здоров'я тощо», зазначив директор ЦПСА Віктор Таран.

Дослідження проводилось експертами Центру Політичних Студій та Аналітики протягом жовтня-листопада 2012 року шляхом розсилання інформаційних запитів до органів місцевої влади, а саме: 25 облдержадміністрацій, 25 міських рад обласних центрів, 50 районних державних адміністрацій та 50 органів місцевого самоврядування інших міст України (відбір у довільному порядку).

Так, тринадцять ОДА відповіли, що ЕЦП не впроваджено в їхню роботу: Вінницька, Донецька, Житомирська, Львівська, Одеська, Запорізька, Івано-Франківська, Київська, Рівненська, Тернопільська, Черкаська та Чернігівська обласні держадміністрації та Рада Міністрів АРК. Дві ОДА взагалі не дали відповідей (Чернівецька та Миколаївська).

Десять ОДА зазначили, що хоча б одне управління або апарат ОДА мають ЕЦП. Серед них: Дніпропетровська, Закарпатська, Луганська, Харківська та інші адміністрації.

Подібна ситуація спостерігається в *органах місцевого самоврядування обласних центрів*. Більше половини міських рад обласних центрів не мають ЕЦП. Це чотирнадцять рад: Луцька, Дніпропетровська, Івано-Франківська, Київська, Кіровоградська, Луганська, Львівська, Миколаївська, Одеська, Полтавська, Сумська, Харківська, Черкаська та Чернігівська.

Десять міських рад мають хоча б один посилений сертифікат ЕЦП. Серед них ради міст: Сімферополя, Вінниці, Донецька, Ужгорода, Запоріжжя, Херсона, Чернівців тощо. Одна міська рада взагалі не надала відповіді (Рівне).

Відкрите звернення Президенту України

Центру Політичних Студій та Аналітики щодо ризику зриву з 1 січня 2013 року життєво необхідних державних закупівель через впровадження системи електронних тендерів

Ми звертаємося до Вас із проханням вжити негайних заходів щодо усунення ризику зриву проведення державних закупівель органами державної влади та місцевого самоврядування через неготовність останніх до впровадження системи електронних тендерів, яка вступає в силу з 1 січня 2013 року.

Із початком нового року всі державні замовники України зобов'язані розпочати проведення реверсивних електронних аукціонів, згідно із змінами до закону «Про здійснення державних закупівель».

Проте, за місяць до цієї дати ані Кабінет Міністрів України, ані Міністерство економічного розвитку та торгівлі України, як Уповноважений орган у сфері державних закупівель, не затвердили ключові нормативні акти, без яких норма щодо електронних аукціонів не може запрацювати. Мова йде про акти, які, зокрема, мають врегулювати такі питання як:

- Перелік товарів, робіт та послуг, які замовники обов'язково мають закупати лише через реверсивний електронний аукціон
- Регламент роботи електронних майданчиків
- Вимоги до електронних майданчиків, у тому числі умови їх функціонування, та операторів електронних майданчиків
- Порядок ведення реєстру електронних майданчиків та операторів електронних майданчиків та включення (виключення) суб'єктів господарювання до/з такого реєстру.

Міністерство економічного розвитку та торгівлі має також обрати на конкурсі не менше трьох електронних майданчиків, що, очевидно, потребуватиме часу.

Навіть якщо всі ці акти та дії будуть затверджені та зроблені до 1 січня, замовники, зокрема, на регіональному та місцевому рівнях, опиняться в авральній ситуації. Вони будуть вимушені в екстреному порядку готуватися до електронних аукціонів. Як наслідок, це призведе до неякісних закупівель, зриву закупівель, масовому порушенню законодавства та корупційним зловживанням.

Проте, ситуація виглядає ще гіршою. Органи регіональної та місцевої виконавчої влади, органи місцевого самоврядування також виявляються не готовими до здійснення державних закупівель за допомогою електронних аукціонів.

Щоб бути готовими, вони мали, як мінімум, придбати посилений сертифікат електронного цифрового підпису (ЕЦП) у одного із акредитованих центрів сертифікації ключів.

Проте, наприкінці листопада більше половини обласних державних адміністрацій (!), міських рад обласних центрів, міських рад та райдержадміністрацій не мають ЕЦП. Такі дані були отримані в ході спеціального дослідження Центру Політичних Студій та Аналітики.

Більш того, значна частина обласних держадміністрацій не готові навіть організаційно до роботи із ЕЦП. Ще у 2004 році Кабінет Міністрів зобов'язав їхніх керівників розробити та затвердити Порядок надання їхнім працівникам права застосування ЕЦП, ведення обліку, зберігання та знищення їх особистих ключів тощо (постанова № 1452 від 28.10.2004).

Під час дослідження лише п'ять ОДА чітко зазначили, що вони мають подібний Порядок (Волинська, Дніпропетровська, Кіровоградська, Луганська та Хмельницька).

Неважко передбачити, що готовність переважної більшості шкіл або лікарень є ще нижчою. Проте саме вони відповідають за поточні закупівлі ліків для хворих, бензину для швидкої допомоги або харчування для шкіл.

Таким чином, органи влади як на центральному рівні (Уряд, Міністерство економічного розвитку та торгівлі), так і на місцевому рівні не готові до впровадження електронних аукціонів із 1 січня 2013 року, як це передбачає закон щодо здійснення державних закупівель.

Для запобігання загальнонаціональному зриву життєво необхідних закупівель найкращим варіантом, на нашу думку, було б відтермінування вступу в дію норми щодо електронних аукціонів на певний час. Це потребує термінового внесення змін до Закону України «Про здійснення державних закупівель».

Якщо це неможливо, Уряду слід дуже ретельно підійти до затвердження необхідних актів. Якщо першим буде затверджено перелік товарів, робіт та послуг, які в обов'язковому порядку замовники мають закупати через електронні аукціони, тоді замовники взагалі опиняться у безвихідній ситуації. Закон вимагатиме від них обов'язкової закупівлі цих товарів, робіт та послуг через е-аукціони, проте інші акти та необхідна інфраструктура (електронні майданчики) будуть відсутні. За таких умов, замовники будуть утримуватися від проведення таких закупівель.

У будь-якому випадку, центральним органам виконавчої влади (Президенту, Кабінету Міністрів, міністерствам та відомствам) слід терміново забезпечити готовність регіональних та місцевих органів виконавчої влади до електронних закупівель та вжити необхідних заходів для підготовки органів місцевого самоврядування.

Крім того, уряду та/або Уповноваженому органу в сфері державних закупівель варто виступити із офіційним роз'ясненням порядку запровадження електронних реверсивних аукціонів, щоб зняти зростаючу напругу серед десятків тисяч замовників.

Редактор: Ольга Будник.

Матеріали підготували: Гліб Канєвський, Андрій Марусов, Віктор Таран, Ольга Бузулук.

Центр політичних студій та аналітики

<http://www.cpsa.org.ua/>

із пропозиціями про співпрацю звертайтеся за адресою:

tender@cpsa.org.ua

Проект "Реалізація методики громадського моніторингу – основа прозорості державних закупівель" реалізується Центром політичних студій та аналітики в межах спільної ініціативи Pact Inc., Міжнародного Фонду "Відродження" та Фонду Східна Європа.

Реалізація компоненту "Підтримка місцевих ініціатив" Програми "Об'єднуємося заради реформ (UNITER)", що виконується Pact Inc., стала можливою завдяки щирій підтримці американського народу, наданої через Агентство США з міжнародного розвитку (USAID), та фінансовій підтримці Міжнародного Фонду "Відродження".

Думки викладені в цьому документі, є винятковою відповідальністю Центру політичних студій та аналітики та не обов'язково відображають точку зору USAID, уряду США, Pact Inc., Міжнародного Фонду "Відродження" та Фонду Східна Європа.